Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Ilkka Mäkelä

19.10.2016

EDUSKUNNAN VALTIONVARAINVALIOKUNTA
MAATALOUSJAOSTO

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2017, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNON PÄÄLUOKKA 30 / KALATALOUS (HE 134 / 2016 VP)

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2017 sen kalastusta koskevilta osilta. Lausunnossa kiinnitetään huomiota
- vapaa-ajankalastuksen merkitykseen suomalaisessa kalataloudessa,
- toimiin kalastonhoitomaksuvarakertymän lisäämiseksi ja
- tarpeeseen tarkistaa vesirakentamiselle määrättyjä kalatalousvelvoitteita kalatiestrategian mukaisten toimenpiteiden rahoittamiseksi.

SVK esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

YLEISTÄ

Vapaa-ajankalastajien saalis vuonna 2014 oli yhteensä 28,6 miljoonaa kiloa kalaa ja 3,3 miljoonaa rapua. Kalasaaliin arvo oli kalastajahinnoilla laskettuna 61 miljoonaa euroa ja rapusaaliin arvo kahdeksan miljoonaa euroa. Ammattikalastuksen saalis vuonna 2014 oli 154 miljoonaa kiloa ja arvo 52 miljoonaa euroa

Kaikesta suomalaisten syömästä kotimaisesta kalasta vuonna 2014 oli 44 % vapaa-ajankalastajien pyytämää. Loppuosa kotimaisesta kalasta tulee LUKEn selvityksen mukaan kalankasvattajilta (30 %) ja ammattikalastajilta (26 %).

Vapaa-ajankalastus on siis merkittävin kalatalouden osa-alue saaliin arvolla mitattuna, puhumattakaan sen sosiaalisesta, kansantaloudellisesta tai kansanterveydellisestä merkityksestä. Ilman vapaa-ajankalastajia pääosa uusiutuvista kotimaisista kalakannoista jäisi hyödyntämättä.

Ammattikalastuksen edistämiseen käytetään vuoden 2017 talousarvioehdotuksen mukaan 20,881 miljoonaa euroa, josta kansallisia verovaroja on 10,29 miljoonaa euroa.

Kalatalouden edistämiseen käytetään kalastuksen harrastajilta kerättyjä kalastonhoitomaksuvaroja 8,7 miljoonaa euroa.

KALASTONHOITOMAKSUVARAT (40.51)

Vuonna 2017 esitetään kalastuksenhoitomaksuvaroina jaettavaksi 8,7 miljoonaa euroa, mikä on 18 % vähemmän kuin kuluvana vuonna. Syynä tähän

on kuluvan vuoden arvioitua (10,6 miljoonaa euroa) pienempi kalastonhoitomaksukertymä.
Kalastonhoitomaksun maksajien määrä kuluvana vuonna kasvoi verrattuna lakiuudistusta edeltäneeseen tilanteeseen, samoin kalastonhoitomaksun kertymä. Alkuvuoden ongelmat maksujärjestelmässä ja uuden maksun puutteellinen tuntemus lienevät pääsyitä siihen, että kalastonhoitomaksun kertymälle asetettua tavoitetta ei saavutettu.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö esittää maatalousjaoston kiinnittävän mietintöluonnoksessaan huomiota kalastonhoitomaksun maksamatta jättäneiden kalastuksen harrastajien neuvonnan parantamiseen maksukertymän nostamiseksi kalastuslakiuudistuksen mukaiselle tavoitetasolle.

KALASTUSALAN JÄRJESTÖJEN TOIMINTA-AVUSTUKSET
Kalastonhoitomaksuvarat esitetään jaettavaksi seuraavasti:
- vesialueen omistajille korvauksena onginnan, pilkinnän ja viehekalastuksen yleiskalastusoikeuksista 2,6 miljoonaa euroa,
- kalastonhoitomaksun kannosta aiheutuviin kustannuksiin 700 000 euroa ja
- kalavesien hoidon ja käytön suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä vapaa-ajankalastajien neuvontaan yhteensä 5,4 miljoonaa euroa.

Kalastusalan neuvontajärjestöistä päävastuun vapaa-ajankalastajien, erityisesti lasten ja nuorten kalastusharrastuksen ylläpitämisestä ja kasvattamisesta kantaa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK), jonka maan kattava kalaseuraverkko antaa siihen hyvät edellytykset.
Pääosa neuvontaan tarkoitetuista kalastonhoitomaksuvaroista menee kuitenkin kalavesien omistajien neuvontaan. Tämä ei vastaa neuvontarvetta. Neuvontamäärärahojen jakosuhteen tarkistamista edellytti MMM:n valtakunnallinen vapaa-ajankalatalouden kehittämisohjelma vuosille 2001–2010. Samaan asiaan ovat kiinnittäneet huomiota eduskunnan valtiontilintarkastajat. Jakoperusteiden tarkistamisvaatimus tuli esille myös vuonna 2006 toteutetussa kalastusalan neuvontajärjestöjen arvioinnissa (Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 79/2006).

Uudistettu kalastuslaki lisää merkittävästi kalavesien omistajille omaisuutensa hoidosta maksettavia korvauksia (käytön ja hoidon suunnittelu, kalatalousaluetoiminnan kustannukset). Samalla kalavesien omistajien neuvontaa kalatalousaluejärjestelmän kautta tehostetaan mm. lisäämällä ammattimaista isännöintiä. Tämä kaikki osaltaan vähentää omistajille muuten kohdistettavan neuvonnan rahoitustarvetta.

SVK esittää että,

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Ilkka Mäkelä

19.10.2016

- vuoden 2017 talousarviossa vapaa-ajankalastajille suunnatun neuvonnan osuutta neuvontajärjestöille osoitetuista avustuksista kasvatetaan paremmin vastaamaan neuvontatarvetta.
Neuvontarpeen ja toiminnan vaikuttavuuden mukainen jakosuhteiden tarkistus parantaa vapaa-ajankalastajien neuvontaa, lisää aktiivikalastajien määrää ja kalastonhoitomaksun kertymää.

VESI- JA KALATALOUSHANKKEIDEN TUKEMINEN (40.31)
SVK pitää erinomaisena, että momentin määrärahasta on varattu 2,5 miljoonaa euroa vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttämiseen kalatiestrategian merkittävimmissä kärkikohteissa.
Huolestuttavaa kuitenkin on, että kärkikohteiden toteuttamisen rahoituksessa ei oteta käyttöön kalatiestrategian mukaista, kärkikohteiden voimalaitoksille määrättyjen kalatalousvelvoitteiden tarkistamista. Ilman sitä kalateiden rakentamista tuskin voidaan toteuttaa lähitulevaisuudessa puhumattakaan hallituksen kärkihankeen mukaisesta ajanjaksosta (2016-2019).

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen selvityksen (2014) mukaan esimerkiksi kärkikohteisiin kuuluvilla Kemi-, Simo- ja Oulujoilla kalatalousvelvoitteet (istutettavien poikasten määrä) tulisi nostaa 4-8 kertaa nykyistä suuremmiksi, jotta ne vastaisivat kalataloudelle vesien rakentamisesta johtuvia haittoja.
Kalatalousvelvoitteiden tarkistaminen ja istutusvelvoitteen muuttaminen kalatalousmaksuksi mahdollistaisi tulevaisuudessa kalateiden rakentamisen rahoituksen.

Kalatalousvelvoitteiden tarkistaminen vienee runsaasti aikaa. Siksi SVK esittää, että
- maatalousjaosto mietintöluonnoksessaan edellyttää valtioneuvostolta toimia kalatiestrategian kärkikohteiden voimalaitoslupien kalatalousvelvoitteiden tarkistamisen aloittamiseksi vuoden 2017 aikana.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry -
Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf

Ilkka Mäkelä
toiminnanjohtaja